

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan popoldne.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.
Upravništvo: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem čel. uradu št. 13.633.

Pasivnost Slovenije ali pasivna politika

Po prevratu se je pri nas udomačila fraza o pasivni Sloveniji. Mi se s to frazo, kajti drugače govorenja o pasivnosti Slovenije res ne moremo zaznamovati, ne strinjamo, pa čeprav vemo, da gredo letno milijoni slovenskega naroda v Vojvodino in na Hrvaško za napred življenja in krmila. In pri svojem stališču vztrajamo, pa čeprav vemo, da je naša zemlja mnogo revnejša od Vojvodine.

Toda če je naša zemlja manj bogata v poljedelskem oziru, če ne daje dovolj hrane ljudstvu, pa ima naša zemlja druge prednosti, ki jih bogata Vojvodina nima in za katere bi nas mogla zavidati. Ni po naravnih zakladih revna Slovenija, temveč revna je, ker je polno njenih zakladov nedvignjenih in ker ima od pridobljenih zakladov Slovenije dobitek skoraj ves svet, je slovenski narod ne.

Narava je dala Sloveniji krasne in bogate gozdove. In priznati je treba, da je tudi lesna industrija v Sloveniji lepo razvita, daš imamo še vedno vse polno gozdov, ki so neizkoriščani in kjer prodajo letno neverjetne množice lesa. Kljub vsej razvitosti naše lesne industrije pa ima najmanjši dobiček od našega lesa tuji prekupčevalec, ki izvažajo naš les preko morja in ga dovaja konzumentu. Pa čeprav vsi to dobro vemo in čeprav so naši lesni industrijalci to že opetovano omenili, kljub temu ne doživijo lesni trgovci nobene podpore od vlade in previsoke železniške tarife, pomanjkanje vagonov in vse polno drugih stvari jim otežkoča konkurenco. Samo vsled naših gozdov bi mogli biti aktivni, toda vsled pasivnosti naše politike je to onemogočeno.

Naša živinoreja je eden naših glavnih gospodarskih temeljev in po pravici se sodi na deželi blagostanje kmetu po številu repov, ki jih krmijo v hlevu. Toda kaj stori naša politika za razvoj živinoreje? Samo pogledite carinsko politiko, samo pregledajte železniško tarifarno politiko, pa spoznate boste, da je naša politika tudi v pogledu živinoreje pasivna. Narava je dala Sloveniji ogromna bogastva v vodnih silah. Le mal del se izrablja, vse drugo pa se zgublja dan za dnem. In ko so »klerikalci« snovali Završnico, so oponirali »liberalci«, ko pa so »liberalci« hoteli izrabljati vodno silo na Ljubljani, se je pričela opozicija »klerikalcev«. In Falo je zgradil tuj kapital in vodne sile Slovenije more slovenski narod uporabljati le s plačevanjem davka tujcu. Tudi vodne sile po pesem o naši pasivni politiki.

Si sicer Slovenija Ural, toda vseeno je bogata na rudah. Pa vse te rude so že davno prestale biti last slovenskega naroda. Samo to pravico imamo, da damo rudnikom delavce in da plačujemo drago izkopane rude. Rudniki nam slabe kmetije, ker večajo beg z dežela, rudniki nam ubijajo ljudi, ker jih za sramotno plačo izsesavajo in rudniki nam grabejo premoženje, ker moramo izkopano rudno plačevati po oduševljenih cenah. In nikjer nobenega dobička, razven da se par gospodov masti od upravnih mest, ker je naša politika tako pasivna, da pomenijo celo Trboveljski rudniki za naš narod deficit.

Divno trgovsko lego ima naša zemlja in polno za trgovino sposobnih ljudi je v njej. Vso poljedelstvo pasivnost bi mogla izenačiti aktivnost trgovine. Toda našo trgovino so nastali vedno težji časi, vsa prekomorska trgovina je izgubljena — naša politika pa se za vse to ne mení. Ko se je bil boj za zvezo to Slovenije z morjem, kako vzorno je polčala slovenska politika in kako neoprostljivo je ovirala delo celo oni stranki, ki se je kot edina izpostavila za to zahtevo.

Cele strani bi mogli napisati o nedvignjenih zakladih Slovenije, ker se za njihov dvig ne briga politika, ker je ta že tako zašla v strankarstvo, da misli, da je to samo sebi naravno.

Ni pasivna Slovenija, temveč pasivna je njena politika. In pasivna bo tako dolgo, dokler ne bo na prvem mestu ljudski blagor, dokler ne bo sodil narod politikov ne po njihovih besedah, temveč po dejanjih. V tem je spas Slovenije.

Politični položaj.

Pašić bo demisioniral v ponedeljek? Dobil bo volilno vladno.

Beograd, 10. julija. V predsedništvu vlade in v narodni skupščini danes ni bilo nobenih posebnih dogodkov. Vse pričakuje, kako se bo razvila nadaljnja situacija. Tako radikali, kakor tudi opozicija konstatirajo, da bo dobil Pašić volilni mandat, če poda ostavko kabineta. Radi tega trdijo radikali, da poda Pašić ostavko kabineta v ponedeljek in da bo dobil volilno vladno koncem prihodnjega tedna. Pri tej priliki bo dobil štiri ukaze in sicer o ostavki vlade, o volilni vladi, ki bi bila rekonstruirana, o izrednem sklicanju narodne skupščine in potem takoj o njenem razpustu. Vse to bo objavljeno preko Službenih novin. Opozicija še vedno trdi, da bi moglo priti do neke kombinacije z Ljubo Jovanovićem.

Beograd, 10. julija. Politična situacija v Beogradu je bila v teku večerajšnjega dne zelo živahna, ker je opozicija v glavnem končala svoje delo. Popoldne je opozicija izdala naznanjeni komunikacije opozicijskega bloka, v katerem očrtava politično situacijo in ponovno zahteva sklicanje parlamenta.

Beograd, 10. julija. Zjutraj sta odpotovala iz Beograda dr. Spaho in tajnik muslimanske stranke Bajčić. V Beogradu sta ostala Davidović in Korošec, ki pričakujeta nadaljnega razvoja situacije v Beogradu. Opozicijski blok bo pozvan v Beograd, čim bo to potrebno.

Radićevci in opozicijski blok.

Izjava Predavca našemu poročevalcu.

Beograd, 10. julija. Sinoči je odpotoval Predavec s svojimi tovariši v Zagreb. Pred odhodom se je Predavec razgovarjal v vašim dopisnikom, kateremu je na njegova vprašanja izjavil sledeče: Prišel sem v Beograd na poziv opozicijskega bloka na sejo, da proučim sedanjo politično situacijo. Po mojem mišljenju je sedaj položaj slabši, kakor je bil pred 27. majem, ker je teror v državi tako strašen, da je postalo nevarno živeti. Toda Pašić s tem terorjem ne bo uspel, ker je narod zaveden in dobro organiziran. Ideja opozicijskega bloka za sporazum mora končno zmagati. O vprašanju koncentracijske vlade je izjavil Predavec sledeče: Mi smo obljubili že pred svojimi prihodom v Beograd, da bomo podpirali vsako kombinacijo, ki bi jo sprejel opozicijski blok. Potemtakem bomo podpirali tudi koncentracijsko vladno, če

smatra opozicijski blok, da je ona dobra. Naravno pa je nemogoče, da bi bil v tej koncentracijski vladi Pašić in njegova družba. O vstopu v tretjo zemljoradniško internacionalno je dejal Predavec, da sprejmejo vstop v to internacionalno, ker seljaška stranka nima nobene zveze s tretjo delavsko internacionalno v Moskvi. V 3. zemljoradniško internacionalno moremo vstopiti, ne da bi nam bilo treba spremeniti programa in taktike svoje stranke. Če bi bilo središče te internacionalne v Pragi, na Dunaju ali v kakem drugem mestu, bi ne bilo toliko graje, kakor pa jo je sedaj, ko je središče te internacionalne v Moskvi. Končno je izjavil Predavec, da je bil njegov govor v Dubrovniku netočno reproduciran; on da je samo svetloval Davidoviću, da naj gre raje v Šumadijo, kjer ima več razlogov, da se bori za svojo stranko proti radikalom.

Radića se branijo tudi njegovi prijatelji.

Tudi Mađarska, Bolgarska in Nemčija prepovedale Radiću prihod.

Beograd, 10. julija. Naša diplomatska predstavništva na Dunaju in v Pešti sta sinoči sporočila naši vladi, da avstrijska in mađarska vlada nista pripravljene sprejeti Radića. Mađarska, ki je bila tolik prijatelj Radićev, se ga sedaj brani, ker se boji njegove akcije kot člana tretje seljaške internacionalne. Potem Radiću ne preostaja nič drugega, nego da se naseli v Londonu. S tem je njegova akcija popolnoma propadla.

Beograd, 10. julija. Naša vlada je dobila obvestilo, da se g. Radić nahaja na Volgi.

Beograd, 10. julija. Po uradnih sporočilih sta zabranili Radiću gostoljubje tudi Nemčija in Mađarska, ravno tako tudi Bolgarska. Sofijski tisk napada Radića in pravi, da je Radić krenil popolnoma na levo ter je sploh celokupno bolgarsko javno mnenje nerazpoloženo napram Radiću. Radić sedaj ne more bivati nikjer v Srednji Evropi; mogel bi se vrniti edinole v London, ali pa ostati v Moskvi.

Zopet nemiri v Bolgariji.

Obsedno stanje v Burgasu.

Beograd, 10. julija. Javljajo iz Sofije, da je nastal v Bolgariji ponovno prevrat. V okolici Burgasa v vzhodni Bolgariji so nastali neredi med kmetiskim prebivalstvom. Iz Burgasa je tjakaj odšlo vojaštvo, da napravi red. Vojaštvo se je spopadlo s pobunjenimi kmeti. Nastala je krvava borba, ki sedaj še vedno traja. Vodja zemljoradnikov je ubit, seljaki pa so ubili okrožnega načelnika Točeva. V okrožju Burgas je proglašeno obsedno stanje ter so proglašene stroge mere za vzpostavitev miru in reda. Aretiranih je bilo mnogo oseb. Oblastva so ponovno prepovedala vse opozicijske liste. Macedonski komite je sklenil, da pošlje svoje čete v vzhodno Bolgarijo.

Definitivni program dela Male antante v Pragi.

Beograd, 10. julija. Definitivni program dela Male antante v Pragi dne 11.—13. t. m. je sledeč: 1. Proučevanje splošne mednar. situacije; 2. odnosi držav Male antante do njenih sosedov, vprašanje financ in gospodarske obnove Mađarske in Avstrije; 3. Mala antanta in bodoči program o reparacijah; 4. Liga narodov, vstop Nemčije v Ligo narodov, vojaška kontrola bivših neprijateljev in druga vprašanja z bodoče skupščine Lige narodov; 5. sklepanje Male antante o načrtih za omejevanje oboroževanja in o ugovoru, ki ga je predložila Liga narodov.

Prihod dr. Ninčića v Prago.

Beograd, 10. julija. Za konferenco Male antante v Pragi je vse pripravljeno. G. Beneš in Duca sta v Pragi. Danes ob 7.20 je odpotoval preko Ljubljane v Prago zunanji minister dr. Ninčić s soprogo. Iz Prage se bo vrnil dr. Ninčić preko Dunaja v Beograd.

Dr. Ninčić se udeleži konference v Londonu.

Beograd, 10. julija. Doznava se, da bo odpotoval zunanji minister dr. Ninčić po konferenci Male antante iz Prage na Dunaj in od tam na mednarodno konferenco v Londonu.

Protest opozicije v Italiji proti odpravi svobode tiska.

Rim, 10. julija. Italijansko javno mnenje živi še vedno pod vtisom objavljenega pravilnika, ki odpravlja tiskovno svobodo v Italiji. Vsa druga politična vprašanja pušča časopisje ob strani. Opozicijski listi, med temi posebno »Mondo« in »Popolo«, nadaljujejo boj proti temu ukrepu, ki ga smatrajo za protiuslavnega, ker popolnoma izpreminja dosedanje tiskovni zakon. »Corriere della Sera« omenja ironično, da se je Mussolini sam pred kratkim hvalil v zbornici, da se položaj tako boljša, da mu ni bilo treba aplicirati tega ukrepa ter da ga je lahko z mirno vestjo spraval ad acta. Včeraj je imela opozicija 2 sestanka. Baldesi je zastopal unitarce, Di Cesaro demokrate, No-

bili maksimaliste, Gronchi popolare, general Benzienga ustavne opozicionalce in Morea republikance. Na dopoldanski seji ni bilo sklenjenega nobenega sklepa, ker je opozicijski blok hotel počakati sklepa ministrskega sveta. Zvečer se je opozicijski blok zopet sestel ter sprejel dnevni red, ki je najenergičnejše protestiral proti novemu ukrepu, ker je predvsem protiuslavni, češ da ministrski svet nima pravice izdati ukrepa, ki na mah odpravi svobodo tiska, ki je bistven temelj napredka vsakega naroda. Opozicija protestira posebno proti dejstvu, da dobi politična oblast v roko vso moč nad časopisjem.

Položaj v Grčiji.

Demanti grške vlade.

Beograd, 10. julija. Grško poslanštvo je objavilo, da je telegram iz Rima o nevarnosti državnega prevrata na Grškem popolnoma neosnovan, in ga najkategoričneje demantira. Ostavko je podalo mnogo mornarskih častnikov izključno le iz službenih razlogov. Grška vlada je mnogo ostavk sprejela, nekaj častnikov pa je kaznovala in uvedla disciplinarno preiskavo v mornarici. Istotako je tudi minister mornarice podal ostavko iz službenih razlogov. Grški republikanci ne preti nobena nevarnost, a najmanj pa prevrat od strani častnikov.

Proglas komunistov v Beogradu.

Beograd, 10. julija. Na komunike, ki ga je izdala uprava mesta Beograda povodom preiskave v centralnem tajništvu nezavisne delavske stranke Jugoslavije, je izdalo centralno tajništvo nezavisne delavske stranke drug komunike, v katerem pravi, da sta obe najdeni brošuri »Makedonija Makedoncem!« in »Vloga proletarske omladine« podpisani od njihovih piscev, tako da je mogoče v tem slučaju poklicati na odgovor pisca po zakonu o tisku, nikakor pa se ne sme obtožiti vsega centralnega odbora. Na koncu pravi komunike, da je bila stranka že pred dvema mesecema obveščena, da bo vlada ponovno pritiskala na stranko, da ji onemogoči delo in da je stranka v tem smislu tudi obvestila vse organizacije. Vlada namerava preduzeti ravno take odredbe proti HRSS-u in pripravila enake mere proti zemljoradnikom. Komunike pravi, da dela vlada vse to samo zato, da bi zmanjšala število svojih nasprotnikov pri volitvah.

Dawis — demokratski kandidat za ameriškega predsednika.

London, 10. julija. Iz Washingtona poročajo, da je demokratska stranka postavila za kandidata za predsednika Dawisa, bivšega poslanika v Londonu.

Konferenca v Londonu

Beograd, 10. julija. Naša vlada je dobila danes poziv od angleške vlade, da naj določi svoje delegate za konferenco, ki prične dne 16. julija v Londonu. O pozivu je poročal ministrskemu predsedniku Pašiću gradbeni minister Miša Trifunović, ki nadomestuje dr. Ninčića. Za delegate na tej konferenci sta določena dr. Mihajlo Gavrilović, naš poslanik v Londonu in dr. M. Gjurić, naš delegat v reparacijski komisiji.

ZNIŽANJE DAVKOV V ITALIJI.

Rim, 10. julija. Na današnji seji ministrskega sveta je bilo sklenjeno, da se zniža s 1. januarjem 1925 davek na dohodek kolonov od 15 na 10 odstotkov. Prometni davek na živino se bo odslaj pobiral le v trenutku, ko se živina zakolje, pri uvozu živine pa ne bo treba plačati nobenega prometnega davka.

ZASLIŠANJE GENERALA DE BONA radi Matteottijevega umora.

Rim, 10. julija. Danes je preiskovalni sodnik zaslišal bivšega generalnega poveljnika javnega varstva generala De Bona. General De Bono se je pripeljal pred justično palačo v vojaškem avtomobilu civilno opravljen. Zasliševanje je trajalo od 10. do 15.25 ure. Po zaslišanju se je general De Bono v avtomobilu naglo odpeljal, da bi čim prej ušel očem radovednežev. General je vložil proti glasilu bojovnikov »Epoca« tožbo, ker se je ta list zelo dvomljivo izrazil ob priliki njegovega zaslišanja o njegovem delovanju pri preiskovanju o umoru Matteottija.

Borzna poročila.

Beograd, 10. julija. Dunaj 0.12125—0.1215, New York 8545—8555, Pariz 440 do 441, London 371—371.5, Italija 364.75, Praga 251.75—252, Budimpešta 35.25.

Curih, 10. julija. Beograd 6.55, Praga 16.35, New York 557.50, London 24.17, Pariz 18.35, Milan 23.75, Pariz 133.50, Dunaj 0.007625.

Trst, 10. julija. Predborza: Beograd 27.60—27.65, London 101.90—102.10, Pariz 118.50—119, New York 23.475—23.525, Curih 420.50—422, Dunaj 0.0332—0.0334, Praga 68.90—69.20.

